FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. FEDERICO MANCINI

fremsat den 8. oktober 1987 *

Høje Domstol.

1. Domstolen er igen blevet anmodet om at fortolke fællesskabsreglerne vedrørende fritagelse for told efter Den Fælles Toldtarif (»FTT«) ved indførsel af videnskabelige apparater. Under en sag, der er anlagt af Nicolet Instrument GmbH mod Hauptzollamt Berlin-Packhof, har Finanzgericht Berlin spurgt Domstolen, om der kan nægtes toldfritagelse, når der findes et apparat fremstillet i Fællesskabet, som, skønt det er egnet til et bestemt forskningsprojekt, i den grad er det importerede apparat overlegent, at det langt overstiger projektets virkelige behov.

De faktiske omstændigheder er følgende: Nicolet havde fra USA importeret et »Fourier-Transform-Infrarød-Spektrometersystem model MX-1PE med tilbehør« for at videresælge det til Robert-Koch-Institut under forbundssundhedsforvaltningen i Vest-Berlin, som skulle anvende det til et forskningsprojekt vedrørende bakterier. I anmodningen om toldfritagelse anførte Nicolet, at der hverken i Forbundsrepublikken Tyskland eller i andre af Fællesskabets medlemsstater fremstilledes apparater af tilsvarende videnskabelig værdi. Hauptzollamt Berlin-Packhof afslog imidlertid anmodningen med den begrundelse, at der fandtes mindst to tilsvarende apparater, begge fremstillet af selskabet Bruker Analytische Meßtechnik GmbH. Herefter påklagede Nicolet forgæves Hauptzollamt's afgørelse (af 23. februar 1982) og indbragte endelig sagen for Finanzgericht Berlin.

Nicolet har gjorde gældende, at de tyske apparater med betegnelsen IFS 110 og IFS 85 ikke kunne anses for at have tilsvarende videnskabelig værdi som det amerikanske apparat, da de kan yde langt mere end nødvendigt for Robert Koch-Instituttets forskningsprojekter, og at det derfor ville være urimeligt at anvende dem. En opløsningsevne på 2 til 4 opløsningselementer var nemlig tilstrækkelig for forskningsprojektet, hvorimod de langt kraftigere apparater IFS 110 og IFS 85 har en opløsningsevne på 0,2 henholdsvis 0,5. Hauptzollamt anførte heroverfor, at der ifølge fællesskabsreglerne ikke ved undersøgelsen af apparaters tilsvarende værdi må tages hensyn til, at de yder mere end nødvendigt for det pågældende forskningsprojekt.

Ved kendelse af 27. juni 1986 har Finanzgericht Berlin, Syvende Afdeling, udsat sagen og i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er et apparat 'af tilsvarende videnskabelig værdi' i den i forordning nr. 1798/75 forudsatte betydning, når det ganske vist kan anvendes til gennemførelse af bestemte forskningsprojekter, men samtidig yder langt mere end nødvendigt, således at det ud fra en objektiv betragtning ville være urimeligt at anvende det?«

* Oversat fra italiensk.

Nicolet, den nederlandske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har indgivet skriftlige indlæg til Domstolen. Alene Kommissionen har afgivet indlæg under den mundtlige forhandling.

2. De kriterier, der skal anvendes ved vurderingen af videnskabelige apparaters tilsvarende værdi, er som bekendt fastsat i Rådets forordning (EØF) nr. 1798/75 af 10. juli 1975 om fritagelse for told efter Den Fælles Toldtarif ved indførsel af uddannelsesmæssigt, videnskabeligt eller kulturelt materiale (EFT L 184, s. 1). Forordningen blev senere ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1027/79 af 8. maj 1979 (EFT L 134, s. 1) og suppleret med Kommissionens forordning (EØF) nr. 2784/79 af 12. december 1979, der trådte i kraft den 1. januar 1980 (EFT L 318, s. 32).

I henhold til artikel 3, stk. 3, tredje led, i forordning nr. 1798/75 (som ændret) vurderes det, om der foreligger tilsvarende videnskabelig værdi, »ved at de vigtigste tekniske kendetegn for det... apparat, for hvilket der anmodes om... toldfritagelse, sammenlignes med kendetegnene for det tilsvarende i Fællesskabet fremstillede... apparat med henblik på at afgøre, hvorvidt sidstnævnte kan anvendes til samme videnskabelige formål som det... apparat, for hvilket der anmodes om toldfritagelse, og hvorvidt det kan give tilsvarende resultater«. Det præciseres yderligere i artikel 5, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 2784/79, at ved denne sammenligning »anses alene de tekniske kendetegn, som 'vigtigste', som vil kunne have afgørende indflydelse på resultatet af det særlige arbejde, der skal udføres«, mens der ikke må tages hensyn til, at »apparatet kan yde mere, end der kræves, for at det særlige arbejde kan udføres tilfredsstillende«

3. Netop sidstnævnte bestemmelse er kernen i sagen. Den nationale ret har nemlig klart givet udtryk for den opfattelse, at bedømmelsen af den tilsvarende værdi ikke kan ske, uden at proportionalitetsprincippet tages i betragtning. Nicolet har tilsluttet sig dette standpunkt og tilføjet, at det er i strid med økonomiske hensyn og videnskabelig tankegang at udføre forskning med uegnede midler, selv om det måtte skyldes, at de er overdimensionerede. Heroverfor har den nederlandske regering og Kommissionen gjort gældende, at rigtigheden af denne opfattelse afhænger af jus condendum. Indtil videre udelukker den relevante bestemmelse, at der tages hensyn til, at et apparat — uanset om det er fremstillet inden for Fællesskabet eller importeret — »kan yde mere end der kræves«, hvilket er tilstrækkeligt til at besvare det præjudicielle spørgsmål bekræftende.

Det skal straks siges, at jeg foretrækker det første synspunkt. Med andre ord er det muligt her og nu at anvende reglerne uden at tilsidesætte deres ånd og bogstav, og uden at det går ud over forskningsbehovet og forskningsinstitutternes budgetter.

Jeg skal først fremsætte en indlysende bemærkning. Alene det forhold, at et apparat yder mere end nødvendigt, er naturligvis ikke tilstrækkeligt til ikke at anse det for at have tilsvarende videnskabelig værdi, heller ikke når det er det i Fællesskabet fremstillede apparat, der er overdimensioneret (dom af 25. oktober 1984, 185/83, Rijksuniversiteit, Groningen, mod Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen, Sml. s. 3623, præmis 33, vedrører det modsatte tilfælde). Til

støtte for denne konklusion skal jeg ikke blot henvise til ordlyden af artikel 5, stk. 2, men også fremføre et uigendriveligt modargument. Hvis det i Fællesskabet fremstillede apparat ikke var omfattet af bestemmelsen, ville dets kendetegn, som ikke »vil kunne have afgørende indflydelse på resultatet«, blive de »vigtigste« med henblik på sammenligningen, hvilket ville medføre en meget betydelig stigning i antallet af tilfælde, hvor apparaterne ikke kan anses for at have tilsvarende værdi.

Den nationale rets spørgsmål vedrører altså ikke dette punkt. Det ønskes snarere afgjort, om den regel, hvorefter en større kapacitet ikke anses for et relevant kriterium, er begrænset af, at det er umuligt at sammenligne apparater, hvis kapacitet er så forskellig, at det ikke med rimelighed kan overvejes at foretrække et af disse apparater frem for et andet. Jeg mener, at der foreligger en sådan begrænsning, og at i det mindste to momenter i bestemmelsen støtter denne opfattelse.

For det første skal jeg henvise til den første betragtning til forordning (EØF) nr. 1798/75, hvorefter det er hensigten at »lette... videnskabelig forskning inden for Fællesskabet«. Reglen om, at produkter fremstillet i Fællesskabet skal foretrækkes, begrænses således af forskningens interesser. Det er klart, at disse interesser ikke tilgodeses på passende måde, når afslaget på en anmodning om toldfritagelse begrundes i, at der findes apparater, som ingen forsker ville overveje at anvende til et bestemt projekt. For det andet skal jeg henvise til ovennævnte forordnings artiel 3, stk. 3, tredje led, der som nævnt allerede bestemmer, at det importerede apparat sammenlignes med »det tilsvarende i Fællesskabet fremstillede... apparat« med henblik på at afgøre, om dette kan »give tilsvarende resultater«. Anvendelsen af adjektivet »tilsvarende»indebærer efter min mening klart, at de to apparater skal henføres under samme kategori eller under ensartede kategorier, således at der dog er et mindstemål af fornuft i at sammenligne deres respektive kendetegn.

Princippet i artikel 5, stk. 2, skal herefter fortolkes i lyset af disse bestemmelser. Med andre ord er det ene apparats eventuelle højere effekt i forhold til det andet ganske vist irrelevant, men kun i det omfang, at man står over for apparater, hvoraf det ene blot er mere avanceret eller har en større kapacitet end det andet. Man kan derimod ikke tale om manglende relevans, når den mere avancerede teknik eller den større kapacitet giver sig udtryk i, at apparaterne er usammenlignelige, eller at de ikke kan erstatte hinanden. I så fald mangler selve betingelserne for at undersøge, om der foreligger tilsvarende værdi; hvis galt skal være, er de to apparater ikke blot ikke af tilsvarende værdi, men de kan end ikke sammenlignes.

Jeg skal tilføje, at den således foreslåede fortolkning er i overensstemmelse med den opmærksomhed, som Domstolen i sin praksis altid har viet proportionalitetsprincippet. Denne fortolkning er yderligere den eneste, som gør det muligt at undgå selvmodsigende løsninger, hvis meningsløshed, man først fatter fuldt ud, hvis man frigør sig fra juridiske begrebers undertiden uklare indflydelse og i stedet anvender erfaringer fra dagliglivet analogt. Hvorledes skal man f. eks. betegne en persons påstand, hvorefter en BMW 735 og en hest har »tilsvarende værdi«, alene fordi de to transportmidler gør det muligt at tilbagelægge afstanden fra den ene ende af Kurfürstendamm til den anden?

4. Herefter skal jeg sammenfattende foreslå, at Domstolen besvarer det spørgsmål, som Finanzgericht Berlin, Syvende Afdeling, har forlagt ved kendelse af 27. juni 1986 under den for denne ret verserende sag Nicolet Instrument GmbH mod Hauptzollamt Berlin-Packhof, således:

»Rådets forordning (EØF) nr. 1798/75 og Kommissionens forordning (EØF) nr. 2784/79 skal fortolkes således, at det forhold, at et apparat, også hvis det er fremstillet i Fællesskabet, yder mere end nødvendigt for det særlige arbejde, der skal udføres, i sig selv er uden betydning, for så vidt angår vurderingen i henhold til førstnævnte forordnings artikel 3, stk. 3, tredje led; det kan derimod ikke anerkendes, at et apparat er af tilsvarende videnskabelig værdi, såfremt det, objektivt betragtet, er i den grad overdimensioneret i forhold til det konkrete forskningsprojekt, at det ud fra en rimelighedsbetragtning må udelukkes på nogen måde at anvende det til det pågældende projekt.«